

ИНФОРМАЦИОНЕН ТУЛ

Приложение към бр. 7/2004 г.

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИ ПРОЕКТИ

Основните национални и международни източници за финансиране на екологични проекти са: Републиканският бюджет; Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда; Националният доверителен екофонд; Предприсъединителните фондове на Европейския съюз за държавите кандидатки за членство - ИСПА, Програма ФАР и САПАРД; Механизмът „съвместно изпълнение“ в рамките на Протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата; Споразуменията за двустранно сътрудничество; международни организации и финансови институции.

РЕПУБЛИКАНСКИ БЮДЖЕТ

Ежегодно с Приложение към Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година се приема финансирането на общински инвестиционни екологични обекти: градски пречиствателни станции за отпадъчни води, довеждащи колектори към тях, канални помпени станции и общински депа за битови отпадъци. **Във връзка с подготовка на проекта на Приложение към Закона за държавния бюджет общините представят своите писмени предложения пред МОСВ и МФ няколко месеца преди стартиране на процедурата за разработване на Закона за държавния бюджет за съответната година.**

В проекта на Приложение на Закона за държавния бюджет за Списък на екологичните обекти, предвидени за строителство, се включват:

- обекти, които са включени в Приложението на Закона за Държавния бюджет за предишната година и са преходни,
- обекти, съфинансирани от чуждестранни донорски програми,
- обекти, залегнали в приетите от Министерския съвет Национална програма за управление на отпадъците и Национална програма за приоритетно изграждане на градски пречиствателни станции за отпадъчни води с над 10 хил. еквивалентни жители, както и колектори към включени в националната програма градски пречиствателни станции за отпадъчни води.

Необходимо условие за включване на обекти в проекта на Списък на екологичните обекти, предвидени за строителство, е и наличието на **пълна готовност за строителство**, изискваща се съгласно Закона за устройство на територията.

При изготвяне на окончателния поименен списък, който е приложение към Закона за държавния бюджет, МФ изисква и взема под внимание становището на МОСВ за съответствието на предлаганите обекти за финансиране с приоритетите на националната екологична политика.

През **2004 г.** със средства от държавния бюджет се изграждат **39 общински екологични обекта**. Общият размер на целевата субсидия е **32 млн. лв.**

Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда

www.moew.government.bg (финансиране/предприятие)

Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда е създадено със Закона за опазване на околната среда. Функционирането му е регламентирано чрез Правилника за устройството и дейността на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПМС 319/29.12.2002 г., ДВ бр.3 от 10.01.2003 г.).

От Предприятието (ПУДООС) се **финансират приоритетно инвестиционни обекти**, които са *включени в Националната програма за приоритетно изграждане на градски пречиствателни станции за отпадъчни води за населени места с над 10 хил. еквивалентни жители в Р България, Националната програма за управление на дейностите по отпадъците и Националния план за опазване на биологичното разнообразие.*

Средствата от предприятието се разходват и за:

- изграждане на съоръжения за пречистване на

отпадъчни води; довеждащи колектори към тях;

- изграждане на съоръжения за улавяне или обезвреждане на вредни компоненти, замърсяващи атмосферния въздух;
- газификация и други алтернативни източници на енергия, намаляващи замърсяванията;
- съоръжения, предназначени за намаляване на замърсяванията от транспорта и енергетиката;
- съоръжения за опазване на земята, за борба с ерозията;
- съоръжения за депониране, обезвреждане и преработка на отпадъци и др.

За изграждане на малки водоснабдителни мрежи и съоръжения се отпускат на **общини** безвъзмездни помощи за населени места до 2000 души и обща стойност на проекта до 300 хил. лева.

Със средства от ПУДООС се финансират и проекти за развитие на екотуризъм (изграждане на екопътеки, поставяне на пейки, маркировки, информационни материали и др.), ако те се изграждат в населени места от планински райони.

Средствата от ПУДООС се отпускат под формата на **безвъзмездни помощи на общини** и безлихвени заеми на фирми. Финансират се проекти в работна фаза, които имат непосредствен екологичен ефект и допринасят до действителни ползи за околната среда.

На общини се отпускат безлихвени заеми за закупуване на кофи за смет, контейнери и сметосъбираща техника, след представяне на молба в напълно комплектован вид, приложен план за управление на отпадъците и информация за размера на таксите за смет.

Министерството на околната среда и водите обявява два пъти в годината **тематичен конкурс „За чиста околна среда“**. Номинират се най-икономичните проекти за почистване на терени, замърсени с битови отпадъци и озеленяване. Критериите и условията за участие в него се публикуват в средствата за масова информация (вестници „Труд“ и „24 часа“).

Извършва се финансиране на планове за дейности в Националните паркове и защитени територии по утвърдени от МОСВ годишни програми, които съдържат мероприятия по поддържане на прилежащите им терени и защитените територии. Проекти за безопасно съхранение на пестициди се финансират от ПУДООС след одобрение от Междуведомствена експертна комисия.

Кредити се отпускат при максимални условия 2 год. гратисен период и 3 год. срок за възстановяване и се обезпечават с банкова гаранция. Отпускат се средства в размер до 70% от стойността на проекта при осигурено 30% собствено участие.

Управителният съвет на ПУДООС одобрява по утвърдени критерии програми за финансиране на проекти, касаещи просветна и пропагандна дейност всяко полугодие.

По своята същност ПУДООС е с инвестиционно предназначение, около 80% от средствата се разходват за инвестиционни проекти, но се отделят средства и за проекти с неинвестиционен характер, научни разработки, просветна и пропагандна дейност, изграждане и поддържане на Националната система за мониторинг и контрол по опазване на околната среда.

Национален доверителен екофонд

www.ecofund-bg.org

Фондът е създаден като самостоятелно юридическо лице със Закона за опазване на околната среда за управление на средствата, предоставени като дарение на България от Правителството на Конфедерация Швейцария по сделката „Дълг срещу околна среда“ между България и Швейцария.

Приоритетни области за фонда са: ликвидиране на стари замърсявания; намаляване замърсяването на въздуха; опазване чистотата на водите; опазване на биологичното разнообразие.

От общия размер на финансирането на изпълнени проекти и проекти в процес на изпълнение **най-голяма е общата стойност на финансирането на проекти, внесени от общини**, следвани от проектите от национални институции, от фирми и от научни институти.

ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНИ ФОНДОВЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА ДЪРЖАВИТЕ КАНДИДАТКИ ЗА ЧЛЕНСТВО

Предприсъединителните фондове действат в периода на подготовката на страните кандидатки за членство в ЕС за пълноправно членство. Чрез тях България ще получи определено финансиране - около 100 млн. евро годишно по Програма ИСПА (по около 50 млн. евро годишно за секторите транспорт и околна среда) и 52 млн. евро годишно по САПАРД. Предприсъединителното съдействие от май 2004 год. постепенно се насочва само към страните, които ще се присъединят на по-късен етап. Това предприсъединително съдействие, от една страна, има за цел да подпомогне развитието на инфраструктурата главно в областта на транспорта и околната среда и да съдейства за развитието на селското стопанство, а от друга - постепенно да подготви администрацията да работи с процедурите, характерни за структурните фондове на ЕС, от които се ползват само страните членки.

Програма ИСПА - сектор „Околна среда“

www.moew.government.bg (Стратегии, планове и устойчиво развитие/Стратегия по околна среда за целите на инструмента ИСПА)

Програмата е отворена за България за периода 2000-2006 г. Стойността за целия седемгодишен период е около 350 млн. евро, или средногодишно около 50 млн. евро. **Проектите се**

предлагат от Правителството на България чрез Съвета по регионално развитие към Министерски съвет.

Финансират се големи инвестиционни обекти на стойност минимум 5 млн. евро, приоритетни за страната в съответствие с приети Национални програми в секторите „Подобряване качеството на водите“, „Управление на отпадъците“ и „Опазване качеството на въздуха“. Проектите се предлагат и управляват на национално ниво, като в подготовката им активно се включват общините. В Стратегията по ИСПА на България сектор „Околна среда“ е определен предварителен списък на обектите за периода. Стратегията е одобрена от Съвета по регионално развитие към Министерски съвет и представена в Европейската комисия. Промени в списъка на проектите за ИСПА се извършват единствено след разглеждане и одобрение от Съвета за регионална политика към Министерски съвет. Съветът се ръководи от министъра на регионалното развитие и благоустройството, който е национален координатор за Програма ИСПА за България.

Подкрепените по ИСПА проекти трябва да бъдат устойчиви и след датата на присъединяването. Проектите трябва да съответстват на нормите и стандартите на ЕС, на секторните политики на ЕС и да спазват принципа на устойчивото развитие. Всички проекти трябва да бъдат финансово устойчиви, за да покриват бъдещи оперативни разходи и разходи по поддръжката.

Приоритети: подобряване качеството на въздуха; управление на отпадъците; подобряване качеството на водите.

За финансова помощ чрез ИСПА могат да кандидатстват: отделни проекти; етапи от проект, които са технически и финансово независими (тук спадат и необходимите за осъществяването на един проект проучвания - предварителни, за приложимост, технически и др.); групи проекти; проектни схеми.

Екологичните проекти, които получават подкрепа по ИСПА, трябва бъдат в съответствие със законодателството на ЕС в сферата на опазване на околната среда.

Проектите трябва:

- Да бъдат приоритет в Националната програма за приемане на достиженията на правото на Европейския съюз и да подпомагат страната да се съобрази с европейските директиви в областта на околната среда, които изискват големи инвестиции;
- Да бъдат в съответствие с техническите спецификации и стандарти за качество на ЕС и да се осъществяват в правна и административна рамка в съответствие с правото на Общността;

- Да демонстрират екологична „ефективност“: да засягат максимален брой хора и да демонстрират количествено намаляване на замърсяването, да оказват влияние върху запазване на здравето на хората, да предпочитат превантивните действия пред оздравителните;

- Да съответстват на принципа „замърсителят плаща“
- трябва вече да действа съответна система за такси и санкции.

ПРОГРАМА ФАР

По Програма ФАР се финансират проекти по две основни линии - Национална програма ФАР и Програма ФАР - Трансгранично сътрудничество.

Национална програма ФАР

От 2000 г. Националната програма ФАР в областта на екологията е ориентирана изключително към институционални проекти, т.е. проекти за обучение и подобряване на административния капацитет на институциите за прилагане на екологичното законодателство. Проектите се осъществяват по т.н. **схема „побратимяване“**. Характерното за този тип проекти е съвместната работа на експерти от български министерства и други административни институции с компетенции в областта на прилагане на екологичното законодателство с експерти от екологични министерства и агенции от страните членки.

Основни дейности, които могат да се извършват в рамките на проектите по побратимяване, са:

- разработване на нормативни актове и програми в областта на околната среда;
- подготовка и провеждане на обучителни семинари;
- разработване, отпечатване, разпространение на методически и информационни материали;
- провеждане на информационни кампании.

В рамките на проектите по побратимяване е допустим и инвестиционен компонент, но единствено и само **свързан с институционалната част на проекта и насочена към подобряване на условията за работа по прилагане на екологичното законодателство от институциите**. Типичен пример е доставката на контролно-измервателна апаратура, компютри и софтуер и др., необходими за работата на администрацията и прилагане на познанията и уменията, придобити в рамките на обучителните програми.

През последните години чрез приетите закони и подзаконовни актове в областта на околната среда се делегираха редица права и задължения на общинските администрации за прилагане на това законодателство. **Общините чрез техни регионални и национални сдружения могат да предложат и реализират успешни проекти по схемата „побратимяване“.**

Трансгранична Програма ФАР: България - Гърция и България - Румъния

Един от приоритетите на тази Програма е „Околна среда“. Възможна е реализацията както на проекти за техническа помощ, така и на инвестиционни проекти, **в т.ч. общински проекти**. В рамките на проекти за техническа помощ могат да се подготвят инвестиционните проекти така, че да отговарят на изискванията на Програмата за кандидатстване и одобрение на инвестиционен проект. Типичен пример е проектът по Трансгранична програма ФАР България - Гърция за изграждане на три селищни пречиствателни станции за отпадъчни води в поречието на река Арда (Мадан, Златоград, Рудозем). Пър-

воначално беше подготвен и одобрен проект за техническа помощ, в рамките на който се извършиха предварителни проучвания за трите пречиствателни станции, подготвиха се необходимите апликационни форми и тръжни документи. През следващата финансова година беше прието предложението за финансиране строителството на трите пречиствателни станции.

Въпреки че не е поставено като условие, препоръчително е проектите по Трансгранична програма ФАР България - Гърция да са от интерес не само за българската, но и за гръцката страна. Проекти, в резултат на които се подобрява качеството на трансграничните реки с Гърция, са подходящ пример.

Независимо дали са инвестиционни или проекти за техническа помощ, те трябва да са свързани с прилагане на европейското екологично законодателство.

Изискване на Трансгранична програма ФАР България - Румъния е наличието на „огледалност“, т.е. реализацията на идентични проекти на територията на Румъния и България в пограничните региони. Това означава, че трябва да има предварително съгласие и договореност между двете страни за подготовката и реализацията на подобни проекти. Типичен пример е реализираният в момента проект за изграждане на системи за контрол на качеството на атмосферния въздух в четири двойки български и румънски градове по поречието на р. Дунав.

Проектите по Трансгранична програма ФАР се координират от Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Обичайна практика е екологичните проекти да се подготвят и предлагат от Министерство на околната среда и водите.

Програма САПАРД

www.mzgar.government.bg (САПАРД)

Фондът за подпомагане на предприемаческите мерки в селското стопанство и земеделското развитие в държавите кандидатки през периода на подготовката за членство е познат

под наименованието САПАРД. Той подкрепя създаването на устойчиво селско стопанство и устойчиво земеделско развитие при спазване на изискванията за опазване на околната среда.

Проектите по Програма САПАРД се координират от Министерство на земеделието и горите (Агенция САПАРД).

Всяка страна кандидатка трябва да представи на Евро-

пейската комисия своя национален план за развитие на селското стопанство и селските райони. Въз основа на плана Европейската комисия разработва конкретната програма САПАРД за съответната страна.

Българският „Национален план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2000-2006 г.“ е представен от Министерството на земеделието и горите и е приет от българското правителство през октомври 1999 г. Съгласно Националния план Програма САПАРД има четири приоритетни области с подпрограми и мерки към тях. **През тази година (2004 г.) стартират мерките, насочени към екологични проекти.**

През 2004 г. стартира финансирането по следните мерки: 1.1. Развитие на селскостопански дейности, целящи опазването на околната среда; 1.4. Лесовъдство, залесяване на земеделски земи, инвестиции в горски стопанства, преработка и маркетинг на горски продукти; 1.6. Управление на водните ресурси; 2.2. Обновяване и развитие на селата, опазване и съхраняване на селското наследство и културни традиции; 2.3. Развитие и подобряване на междуселищната инфраструктура.

135 млн. евро ще бъдат вътрешно реструктурирани от средствата, определени за Програма САПАРД, и ще бъдат насочени към мярка 02, касаеща преработвателния сектор, и мярка 03 - за развитие на селските райони и селски туризъм. На 250 000 евро е намален лимитът на инвестиционната стойност на проекти, касаещи развитието на селските райони и насърчаването на селския туризъм. Това решение на Комитета STAR (съгласувателен орган към ЕС) предстои да бъде подписано от Европейската комисия и в началото на **октомври 2004 г.** да започне отново прием на документи и разглеждане на проекти по двете мерки на програма САПАРД.

МЕХАНИЗМИ „СЪВМЕСТНО ИЗПЪЛНЕНИЕ“ В РАМКИТЕ НА ПРОТОКОЛА ОТ КИТО КЪМ РАМКОВАТА КОНВЕНЦИЯ ПО ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА

Протоколът от Киото въвежда икономически механизми за изпълнение на задълженията на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (РКОНИК). Протоколът позволява няколко форми на сътрудничество с цел ефективно намаление на емисиите от парникови газове, наречени „гъвкави механизми“. Това са механизмите съвместно изпълнение, търговия с емисии и чисто развитие.

Възможност за допълнително финансиране на екологични проекти представлява единствено механизмът „съвместно изпълнение“. Той дава възможност развитите страни да участват в проекти за намаляване на емисиите от парникови газове на територията на България. Количеството единици редуцирани емисии или част от това количество, постигнато в резултат на проекта за периода 2008 - 2012 г., може да бъде закупено от съответната развита страна с цел постигане на нейното задължение по Протокола.

До момента България има подписани общо три Меморандума и

две Споразумения за сътрудничество по механизма съвместно изпълнение със следните страни: Кралство Нидерландия, Република Австрия, Кралство Дания, Конфедерация Швейцария и Прототипния въглероден фонд на Световната банка. До края на годината предстои да бъдат подписани подобни споразумения с Федерална Република Германия и Япония.

Подходящи проекти за съвместно изпълнение за редуциране на емисии на парникови газове могат да бъдат: замяна на изкопаеми горива (въглища, мазут) с възобновяеми (биомаса) или ниско-въглеродни (природен газ), комбинирано производство на топло и електроенергия, подобряване на енергийната ефективност, усъвършенстване на горивните и производствените процеси, използване на възобновяеми енергийни източници, улавяне и оползотворяване на биогаз от депа за отпадъци, както и увеличаване на потенциала за поглъщане на емисии от въглероден диоксид от горите чрез залесяване и презалесяване и др.

За участие в механизма „съвместно изпълнение“ е необходимо да се разработи проект от гореизброените области и да се изчислят очакваните редуцирани емисии на въглероден диоксид еквивалент за периода 2008 - 2012 г. Основната част от инвестицията в проекта трябва да бъде осигурена, защото с помощта на механизма може да се покрие само част от общата инвестиция. Размерът на тази част зависи от количеството редуцирани емисии и от цените, които предлагат съответните страни.

Няма ограничения по отношение на проектоносителя - той може да бъде частна, общинска или държавна фирма. Чуждестранно участие също е възможно.

Всяка от страните, които искат да закупят редуцираните емисии от проекта, имат специфични условия и изисквания за кандидатстване на проекти за съвместно изпълнение (със или без тръжна процедура, специални формати за представяне на документацията и др.).

Собственикът на проекта трябва да кандидатства директно в съответната страна.

От страна на МОСВ е необходимо проектът да получи одобрение.

Посредством използването на механизма съвместно изпълнение в България могат да се привлекат инвестиции за частния и общинския сектор, както и да се увеличи трансферът на

технологии и ноу-хау, което, от своя страна, ще спомогне и за спазване на изискванията на европейските норми и стандарти. Проектите за съвместно изпълнение имат също допълнителен екологичен и социален ефект.

СПОРАЗУМЕНИЯ ЗА ДВУСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Кралство Холандия

Министерството на външните работи на Р България е координатор за проектите по програма MATRA, която се изпълнява в рамките на подписания между Р България и Кралство Холандия Меморандум за разбирателство.

Програмата MATRA Pre-Accession (предприсъединителна) предвижда финансиране само на дългосрочни проекти, чиято основна цел е институционално укрепване на правителствения сектор за приемане и прилагане на правото на Общността (acquis communautaire) в следните сфери: сближаване на законодателството, реформа на публичната администрация, съдебна система и законотворчески процес, развитие на социалната политика и подобряване на условията на труд, екологична политика, образование, здравеопазване и благоустройство.

Министерство на икономиката на Република България е координатор по отношение на проекти за техническо сътрудничество за 2004 г. по предприсъединителната част на програмата на Холандското правителство PSO.

Целта на програмата е развитие и укрепване на дееспособна пазарна икономика чрез безвъзмезден трансфер на ноу-хау технологии и предоставяне на безвъзмездна техническа помощ (консултации, обучение, работни срещи, семинари и др.) за укрепване на правителствените институции в България в различни сектори на икономиката, със задача подпомагане на България за членство в ЕС чрез разработване на проекти за възприемане и прилагане на правото на ЕС. Програмата е разделена на два основни модула - **за икономическо сътрудничество** в приоритетни области: икономическо развитие, **околна среда**, финанси, енергетика, транспорт, селско стопанство (с бюджет за България 1,2 млн. евро годишно) и **за подобряване на околната среда** (с общ бюджет 2,5 млн. евро, който се отпуска общо за България, Румъния и Турция)

Проектите са за дългосрочно изпълнение с продължителност 1,5 - 2 години. Те преминават през селекция от страна на Министерствата на икономиката на Р България и Холандия. И двете програми не позволяват покупка на оборудване на стойност над 10 % от цялата стойност на одобрения бюджет на проекта.

Федерална Република Германия

Сътрудничеството с Федерална република Германия е регламентирано от подписаната през 1993 г. Спогодба между Правителствата на Федерална Република Германия и Република България за сътрудничество в областта на опазване на околната среда.

Съгласно установената процедура по време на ежегодните заседания на Ръководната група за реализиране на Спогодбата се определят приоритетните области за двете страни, в рамките

на които ще се финансират проекти по линия на двустранното сътрудничество. От направените от българска страна предложения германската страна избира два до три проекта, средствата за които се отпускат през следващата година.

Освен на федерално равнище сътрудничеството с ФРГ се осъществява и в рамките на отделни провинции. Особено активно е то със Свободната държава Бавария. МОСВ участва активно в сесиите на Смесената комисия България - Бавария в раздел III - „Опазване на околната среда и регионално развитие“. В изпълнение на споразуменията, произтичащи от съвместния Протокол и Работната програма на Сесията, се осъществява съвместна работа в областта на опазване на биоразнообразието, пречистването на води, изменението на климата и енергийната ефективност и превантивната дейност.

Дания - DANCEE

До 2004 г. по програма DANCEE, управлявана от Датската агенция за околна среда, са финансирани над 60 проекта в областта на околната среда, като безвъзмездната помощ от датска страна е около 37 млн. евро. Към настоящия момент се изпълняват общо девет съвместни проекта на стойност 2,3 млн. евро, които следва да приключат до края на 2004 г. Не се предвижда финансиране на други проекти, тъй като правителството на Кралство Дания е приело нова стратегия за програмата DANCEE. Приоритет е даден на страни от Балтийския регион.

Австрия

Вече трета година поред се подписват ежегодни Споразумения за подпомагане между МОСВ и австрийското Федерално министерство на външните работи. За тази година е предвидено финансиране на два проекта в областта на опазването на околната среда на обща стойност 200 000 евро. Проектите се изпълняват с помощта на австрийската Федерална агенция по околна среда.

Кралство Белгия

Фландрия

Финансирането на екологични проекти от Фландрия се осъществява на основата на подписаното през май 2001 г. Споразумение за сътрудничество между правителствата на България и Фландрия, с което беше одобрена двугодишна Програма за българо-фламандско сътрудничество (2002-2004 г.).

Проектите се подават до Дирекция „Европа-II“ в Министерството на външните работи, откъдето се депозират

пред Фламандската администрация за международни отношения. Проектите се реализират съвместно с фламандски партньор - компания, организация или институция, която се намира в границата на Фландрия, която, от своя страна, също трябва да депозира проекта пред фламандската администрация за международни отношения.

Съгласно гореспоменатото споразумение в началото на 2004 г. МОСВ представи в Министерството на външните работи - Дирекция „Европа-II“ три проекта за финансиране от фламандската страна: „Локален център за обучение, разработване на проекти и устойчиво развитие“, разработен от РИОСВ-Русе; „Институционално укрепване за инвентаризация и оценка на замърсените земи“, разработен от ИАОС; „Политика за оценка на пречистването на водите с екологични критерии“, разработен от Дирекция „Води“ в МОСВ.

Валония

Финансирането на екологични проекти от Валония се основава на Спогодбата за сътрудничество между правителството на Република България, от една страна, и правителството на Френската общност на Кралство Белгия и правителството на Валония, от друга страна, подписано през октомври 1998 г. и влязло в сила на 30 юни 2000 г. По силата на тази Спогодба през 2003 г. приключи изпълнението на Първата двугодишна програма за сътрудничество. На 13 - 14 ноември 2003 г. по време на заседанието на Смесената комисия България - Валония се подписа Протокол за Втора двугодишна програма.

През 2003 г. Изпълнителната агенция по околна среда към МОСВ представи в Министерство на външните работи проект за финансиране от Кралство Белгия „Разработване и прилагане на мониторинг на почвите и оценъчна рамка за България“. Проектът е одобрен, но не е стартирал.

Великобритания

Департаментът за околна среда, храни и селско стопанство (Defra) управлява Фонда „Околна среда“ за Европа на Великобритания. Той подпомага проекти и дейности в областта на околната среда в страните кандидатки за ЕС и други страни в Източна Европа, Кавказ и Централна Азия. Областите, в които се финансират проекти, са: решаване на непосредствени екологични проблеми; насърчаване на устойчиво управление и използване на природни ресурси; защита на интересите на обществеността по отношение на въздействията върху околната среда и здравето; опазване или възстановяване на околната среда; обмен на информация; участие на обществеността в процеса на вземане на решения. Средната стойност на един проект е 5-10 хил. лири стерлинги, но всеки случай се разглежда индивидуално. Таванът за финансиране е около 15 хил. лири стерлинги, но при добри проекти, които се нуждаят от по-голям бюджет, биха могли да се отпуснат и повече средства. Молбите трябва да бъдат придружени с писмо за подкрепа и препоръки от посолството на Великобритания в съответната страна и план-график на дейностите, дати за предаване на вътрешните и окончателния доклад и срещи с Defra и служителите на посолството. Предложените проекти трябва да бъдат подкрепени от

министъра на околната среда и водите. Попълнените молби се изпращат в посолството на Великобритания за разглеждане.

Княжество Монако

Княжество Монако финансира в България в продължение на повече от 10 години проекти, свързани със защитените територии, опазване на биологичното разнообразие, развитието на екотуризма и финансиране създаването на инфраструктура за екотуризъм. Разработен е план за управление на района Велека - Силистар. За 2004 г. са отпуснати 30 хил. евро за образователни програми, поддръжка на системата от информационни табла, създаване на структурна база за развитие на екотуризма в с. Фазаново и опазване на защитените територии.

МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ

Програма на ООН за развитие - ПРООН (UNDP)

ПРООН подкрепя проекти в областта на околната среда в България от създаването на Представителството в София през 1993 г. Към момента текущите проекти в област околна среда представляват 8% от програмата на ПРООН в България, с тенденция към увеличение.

Проектите се финансират предимно от **Глобалния екологичен фонд (ГЕФ)**, тъй като ПРООН е една от трите изпълнителни агенции на ГЕФ, заедно със **Световната банка (World Bank)** и **Програмата на ООН за околната среда (UNEP)**.

Специално внимание по отношение на бъдещи възможности за финансиране от ГЕФ и от други източници (например предприемаческите и структурни фондове на ЕС) заслужава текущият проект „Национална самооценка на възможностите на България за глобално управление на околната среда“.

Към края на 2004 г. гореспоменатият проект ще произведе - чрез серия от междуведомствени консултации и съвместна работа на всички заинтересовани страни - План за действие за повишаване капацитета на България (вкл. нейните държавни и местни институции, НПО, бизнес и научни/академични среди) за интегрирано добро управление и изпълнение на националните ангажменти, свързани с Рамковата конвенция на ООН за промените в климата, Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие и Конвенцията на ООН за борба с опустиняването.

Ако този План за действие бъде приет от Министерски съвет и успешно интегриран в националните стратегически и планови документи (напр. Националният план за развитие), той ще послужи като добра основа за последващо финансиране по линия на ГЕФ и други донори, включително ЕС.

Към момента ГЕФ вече е отворен за предложения от страните за финансиране на проекти, произтичащи от процесите на Национална самооценка и подготвящите се Планове за действие. ПРООН - България е в начален етап на анализ на възможността

за изработване на такова предложение за проект към ГЕФ в областта на устойчивото управление на земите и почвите чрез националния координатор на Конвенцията на ООН за борба с опустиняването.

Националната самооценка на възможностите и бъдещият План за действие могат да бъдат ефективни инструменти на националното планиране и финансиране на дейности в областта на

глобалното опазване на околната среда, в случай че получат междуинституционална подкрепа на високо политическо ниво - например чрез Националната комисия по устойчиво развитие.

Nordic - фондове

Правителствата на Дания, Норвегия и Швеция създадоха фондове към ПРООН за финансиране на консултантски услуги и дейности в различни страни. Тези дейности трябва да са в рамката на устойчивото развитие и донорската политика на ПРООН. България може да получава средства по Датския и Шведския фонд. Молби за използване на фондовете могат да подават институции, неправителствени организации, индивиди, частният сектор или ПРООН. Молбите се подават до офиса на ПРООН в съответната страна, а проектите се администрират от Офиса за проекти на ООН (UNOPS) в Копенхаген.

Чрез фондовете се финансират консултантски услуги. Дейностите, за които може да се кандидатства, са: предпроектни проучвания, разработване на проекти, мисии за мониторинг, оценка, цели или частични проекти.

Приоритетни области са: водоснабдяване и канализация, възобновяеми енергийни източници, инициативи в промишлеността и частния сектор, околна среда, образование и др. Биха могли да се разглеждат и проекти извън тези области.

CIM - проекти

CIM означава Център за международна миграция и развитие. Ръководи се съвместно от Германската асоциация за техническо сътрудничество (GTZ) и Федералната служба за трудова заетост. CIM изпращат експерти при поискване в страни, които имат нужда от помощ в различни направления.

Основни сектори, в които работят експертите на CIM, са: околна

среда и опазване, професионално обучение, подпомагане на частния сектор, икономическа и социална инфраструктура, и здраве.

При кандидатстване се попълва официалният пакет от бланки за изпращане на експерт във вашата институция за период не по-малък от 24 месеца.

При одобряване на заявката от страна на СИМ заявителят трябва да подпише договор за назначаване на експерта, като му заплаща обичайната за страната средна заплата за тази позиция и бонуси, да му осигури работно място и да поеме транспортните му разходи (местни и международни). Разликата между българската и германската заплата се поема от СИМ.

На всеки 12 месеца СИМ-експертът има право да получи от СИМ по 2 600 евро за оборудване и инструменти за работодателя си, както и веднъж за 24 месеца да получи еднократно 26 000 евро за същата цел.

Централно-европейската инициатива

Централно-европейската инициатива е междуправителствен форум за сътрудничество. Основана е през ноември 1989 г. в Будапеща от 4 страни - Австрия, Италия, Унгария и Югославия. Понастоящем в нея членуват 17 страни: Албания, Австрия, Беларус, Босна и Херцеговина, България, Хърватска, Чехия, Унгария, Италия, Македония, Молдова, Полша, Румъния, Сърбия и Черна гора, Словакия, Словения и Украйна. През 2004 г. към ЦЕИ ще се присъединят още 5 страни.

В ЦЕИ работят според Хартата на ЕС и всички документи от процеса в Хелзинки. Стремешът е да се работи с европейските организации и институции (ЕС, Европейски съвет, OECD, OSCE). Работи се за обединяването на Европа.

ЦЕИ има институционална връзка с Европейската банка за възстановяване и развитие, където Доверителният фонд на ЦЕИ съществува от 1996 г.

ЦЕИ на практика е отворена платформа за всякакви инициативи, програми и проекти, дадени от страните членки според техните интереси.

В ЦЕИ има 18 работни групи, сред които и по околна среда. Подгрупата за околната среда и транспорт е съпредседателствана от Австрия и Унгария. Създадена е за бъдещо развитие, координиране и оценка на прилагането на Декларацията за устойчив транспорт в страните членки на ЦЕИ.

Доверителният фонд на ЦЕИ в Европейската банка за възстановяване и развитие може да финансира инвестиционни проекти в публичния сектор (инфраструктура и др.), частния сектор (промишленост, туризъм, производство на храни, приватизирани предприятия и др.), общинския сектор (общинска или екологична инфраструктура). ЦЕИ рядко участва като инвеститор, случаите на директни ЦЕИ инвестиции са кофинансирани от големи институции като Европейската банка за възстановяване и развитие, Световната банка, Европейската банка за инвестиции и др. Обикновено се осъществява техническа помощ под формата на грант.

Американска агенция за международно развитие (USAID)

За последните дванадесет години Американската агенция за международно развитие подпомага Правителството на България в развитието и прилагането на природозащитни политики.

ААМР финансира разработването на първата в Европа Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие. През 1995 г. Посланикът на САЩ в България официално я връчи на българското правителство.

Това бе последвано от подкрепата от страна на ААМР за институционализирането на Националните паркове в България, както и за разработването на техните Планове за управление като стъпка от прилагането на Стратегията.

Приложението на Планове за управление бе също подпомогнато от ААМР, което също така включи създаването на пилотни модели за развитие на екотуризма в местни общности, намиращи се около Националните паркове.

Резултатът от тези пилотни проекти доведе до разработването на Национална стратегия и План за действие за екотуризъм, в рамките на Проект „Опазване на биологичното разнообразие и икономически растеж“.

Световна банка

В рамките на Партньорския инвестиционен фонд на ГЕФ Световна банка финансира проект „Възстановяване на влажни зони и намаляване на замърсяването“ на обща стойност 7,5 млн. щатски долара. Проектът включва няколко компонента: възстановяване на влажни зони по течението на река Дунав, управление на защитени територии Калимок - Бръшлен, природен парк „Персина“, координация, управление и мониторинг.

Източник: МОСВ